

Verslag

Programmaraad Bodembeheer

Datum: 12 maart 2018
Tijd: 9.30 - 12.30 uur
Plaats: Zalencentrum Vredenburg, Utrecht

Aanwezig:

Jos Theeuwen – voorzitter	Marc Langenhuijsen - Omgevingsdiensten
Thom Maas - RWS Bodem+	Joop Jansen – NVPG, Bouwend NI
Ronny Huls – VKB	Hans Boer - VA
Jan Fokkens - VNO-NCW	Otto Feenstra – BOG
Rene Zijlstra – Rijksvastgoedbedrijf	Annelies de Graaf – secretaris (SIKB)
Martin Bloemendal – BodemenergieNL	

Afwezig:

Paul Bertens – UvW

**Actie
door:**

1. Opening en vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Concept-verslag 5 december 2017

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van:

- pag. 1 'Concept-verslag 9 oktober 2017' vierde gedachtestreepje: Otto Feenstra merkt op dat het wenselijk is dat leden van begeleidingscommissies ook algemene belangen in het oog houden en niet alleen de belangen van de eigen achterban of organisatie.
- Pag. 2 vervanging Jacoline Bijlsma: Jan Fokkens zal vraag voor een nieuwe vertegenwoordiger vanuit de gemeenten bij Henk van den Berg (voorzitter VNG-werkgroep bodem) neerleggen. Annelies de Graaf legt deze vraag voor aan de trekkers van het Gelders Ondergrond Overleg. JF AndG
- Pag. 3 teambuilding Programmaraad: geopperd wordt om in de toekomst ook eens een vergadering te combineren met een projectbezoek (bijvoorbeeld Spoorzone Tilburg - gecombineerde bodemsanering en collectieve WKO installatie).

Open staande actiepunten:

- Jan Fokkens: Oplossing zoeken voor dubbele vertegenwoordiging in CCvD Bodembeheer en Programmaraad Bodembeheer.

3. Actualiteiten

- Vaststelling nieuwe versie bodemschema's in Rbk: Op 6 maart 2018 heeft het Ministerie van I&W (Frans Plu) meegedeeld dat het ministerie overweegt om de nieuwe versie van de SIKB-documenten uit de Rbk-wijziging per 1 april te houden. De reden daarvan is dat de RvA geen mogelijk ziet om die documenten (de toelichtingen daarop in de vorm van de 'Eigen beoordeling' tijdig te beoordelen. De RvA is ook niet in staat om een planning voor het beoordelen af te geven. Het ministerie wil geen documenten zonder accreditatie in de Rbk. Dat leidt er toe dat

het ministerie vindt dat ze eigenlijk geen andere keuze kan maken dan de nieuwe versies van de SIKB-documenten uit de Rbk-wijziging per 1 april te laten.

- Mail Martin Bloemendal aan de programmaraad van 9 maart 2018: BodemenergieNL is niet tevreden over de procesvoering van de herziening van de BRL 11000 door het SIKB-programmabureau:

* buiten de besprekingen van de BC om wordt er nog veel gesleuteld aan de teksten,

* de verslaglegging van de BC is niet juist (er wordt gesproken van consensus over punten waarover tijdens de BC afwijkende standpunten werden ingebracht)

* commentaren van BC-leden worden niet verwerkt, zonder dat dit besproken wordt in de BC.

Een procesvoering als door KvINL, de schemabeheerder van de BRL 6000-21 (bovengronds deel van bodemenergie-installaties), vindt BodemenergieNL wenselijk: alle besluiten worden in de Technische Commissie genomen. Als daarbuiten opmerkingen worden gemaakt of commentaren worden ingediend, geeft KvINL aan dat dit ingebracht moet worden via de eigen vertegenwoordiger in de TC.

Ronny Huls geeft aan dat VKB in het verleden ook in deze positie is geweest. Afspraken die VKB-leden dachten te hebben gemaakt in de BC's kwamen niet altijd terug in de verslagen. Daarop heeft VKB zich ingespannen om meer grip op het proces te krijgen, door veel te investeren in de afstemming binnen de eigen achterban (alle VKB-vertegenwoordigers in diverse BC's en CCvD).

Jan Fokkens constateert dat mensen die in de TC niet hun zin hebben gekregen m.b.t. BRL 11000, in het CCvD alsnog hun gelijk gaan halen. Jan Fokkens vindt dat het CCvD momenteel niet goed functioneert.

Hans Boer herkent het beeld dat veel zaken tussendoor worden gewijzigd.

Daarnaast speelt dat I&W eist dat bepaalde zaken in de schema's komen, anders geeft het ministerie geen goedkeuring.

De aanwezigen zijn van mening dat de besluitvorming alleen in de BC's/TC's moet plaatsvinden: daar moet gezocht worden naar het beste compromis. Het is niet wenselijk dat vanuit een BC/TC varianten aan het CCvD voorlegt, zoals in het verleden is gebeurd.

Jan Fokkens: om het besluitvormingsproces te verbeteren moet er goed gekeken moet worden naar de SIKB-organisatie.

Martin Bloemendal: als schemabeheerder moet je een protocol hebben over hoe je een BRL of protocol voorbereidt, met spelregels over de rol van de TC's/BC's en het CCvD waarin het mandaat van die gremia helder wordt beschreven. Daarmee maak je het jezelf als organisatie makkelijker. Het beheer van de schema's is de kerntaak van SIKB. Martin Bloemendal heeft de indruk dat het SIKB-programmabureau te veel andere werkzaamheden uitvoert, waardoor er te weinig focus op het schemabeheer is. Jan Fokkens stemt hiermee in.

Thom Maas merkt op dat er vaak onder hoge tijdsdruk gewerkt moet worden. Otto Feenstra vindt dat de vergaderfrequentie van de BC's/TC's daarop afgestemd moet worden.

Vervolgafpraak: Jos Theeuwen neemt deze opmerkingen mee in het gesprek met JT Arie Deelen en Walter de Koning.

- Stand van zaken project 'Analyse vervolgoers kwaliteitsborging bodemonderzoek':

Ronny Huls geeft een toelichting: Vanwege de verbreding van de scope van het project is de projectnaam niet langer 'Verkenning BRL 15000 en toezicht'. Er wordt in het project breed gekeken naar welke zaken men behoudens waardig vindt en welke verbeteringen men wenselijk vindt om de werking van het kwaliteits-

borgingssysteem te verbeteren. De verbeterpunten kunnen liggen op het vlak van BRL 15000, maar ook daarbuiten. Inhoudelijk is de scope beperkt tot BRL 1000, 2000 en 6000 en tot oplossingen die binnen het huidige wettelijke stelsel passen. Het Ministerie van I&W is voornemens om in 2018 een evaluatie van het kwaliteitsborgingsstelsel voor bodem uit te voeren, waarbij ook oplossingen die buiten de grenzen van het huidige wettelijke kader liggen worden meegenomen in de beschouwing. De uitkomsten van het SIKB-project kunnen ook van nut zijn voor de I&W-evaluatie.

Op 7 maart jl. heeft het startoverleg met de BC plaatsgevonden, nadat begin 2018 Michiel Gadella vanuit het ministerie van I&W als lid van de BC is aangesteld. De BC bestaat daarnaast uit Ronny Huls, Walter de Koning en Annelies de Graaf en een nog aan te wijzen vertegenwoordiger van de VVMA.

Het project beslaat 2 fasen. In fase 1 vinden drie werksessies met drie groepen plaats: certificaathouders, opdrachtgever en toezichthouders (privaat en publiek), de planning is om eind april deze sessies te houden. In fase 2 worden voorstellen voor verbetermaatregelen uitgewerkt, passend binnen het huidige wettelijke kader. Jan Fokkens waarschuwt dat het momenteel lastig is om mensen vanuit het opdrachtgevend bedrijfsleven te mobiliseren.

- Informatie uit het SIKB-bestuur: Arie Deelen legt april 2018 zijn functie bij DCMR neer wegens pensionering.
- Informatie uit het Programmabureau:
  - * er is overleg met IL&T over geconstateerde afwijkingen door een aantal bedrijven bij mechanische boringen (BRL 2100).
  - * In juni zal het CCvD worden gevraagd om de handreikingen die zijn opgesteld in het kader van het Bodemonderzoek van de Toekomst in ontwerp vast te stellen.
  - * onder de vlag van de Bodembreed Academie worden twee cursussen georganiseerd: veldwerk bij waterbodemonderzoek (3 daagse) en Bodemonderzoek van de toekomst/screeningstechnieken (1 daagse gericht op opdrachtgevers en bevoegde gezagen).
- Uitspraak over handhavingsverzoek aan CI voor asbestverwijdering en annotatie met implicaties voor bodembeheer: de programmaraad heeft kennisgenomen van de uitspraak. Voor de schema's in bodembeheer is het wenselijk om bij (vermeende) afwijkingen in eerste instantie de CI te informeren. In tweede instantie kan met de IL&T informeren.
Martin Bloemendal: BodemenergieNI pleit ervoor bij RWS dat in het 'zoekmenu erkende intermediairs' op de RWS-site de CI bij ieder erkend bedrijf wordt vermeld.

4. Jaarkalender Programmaraad 2018

Het voorstel voor de jaarkalender, opgesteld op basis van de vergadering van 5 december 2017, is akkoord. Naar aanleiding van de jaarkalender wordt het volgende besproken:

* Thom Maas stelt voor om de inhoudelijke punten aan het begin van de vergadering te agenderen, zodat er voldoende tijd is om dit door te spreken.

JT/AndG

* Bij de knelpunten-analyse m.b.t. overlap/samenhang tussen NEN-normen en SIKB-documenten kan protocol 2018 als voorbeeld worden genomen: wat regelt de NEN en wat regelt het protocol. Ter voorbereiding van de bespreking kan ook in kaart worden gebracht hoe e.e.a. in België (OVAM) en Duitsland (TUV) is georganiseerd. Jos Theeuwen stelt voor om aan NEN-bureau en aan het SIKB-programmabureau een visie op de toekomstig te presenteren.

JT/AndG

5. Preconsultatie-versie Aanvullingsbesluit bodem

Jan Fokkens licht toe dat deze versie bij de koepels (publiek en privaat) is neergelegd. De ontvangen commentaren zijn in de week voor de vergadering verwerkt. Op 21 maart komt Martin van Gelderen een toelichting op de stand van zaken geven in VNO-NCW. VNO-NCW heeft bij de preconsultatie aangegeven dat landelijke regie gewenst is m.b.t. de mogelijkheden voor maatwerk voor gemeenten.

Het programmabureau is door I&M gevraagd om verwijzingen naar SIKB-documenten te controleren in de preconsultatie-versie.

Otto Feenstra vindt het van belang om te bespreken of binnen de programmaraad gemeenschappelijke opmerkingen zijn, bijvoorbeeld m.b.t. de drempel voor de erkenningsplicht bij ontgravingen (geen drempel, vanaf 25 m³ of meer m³).

Besloten wordt om de consultatieversie af te wachten (verwacht in juni). Voor die versie worden de opmerkingen van leden van de programmaraad (en hun achterban) verzameld en gebundeld. Daarbij zijn vooral de strategische effecten voor het kwaliteitsborgingsstelsel van belang. Mogelijk wordt op basis hiervan een advies opgesteld voor het SIKB-bestuur voor een inspraakreactie vanuit de SIKB-partners op de consultatie-versie. Dit advies zal in schriftelijk in concept aan de programmaraad worden voorgelegd.

AndG

JT/AndG

6. Harmonisatie opleidings- en ervaringseisen

Naar aanleiding van de meegestuurde stukken heeft Thom Maas de opleidingseisen voor zichzelf op een rij gezet in een spreadsheet (zie losse bijlage). Thom Maas komt op basis hiervan tot de volgende conclusies:

- In bijna alle bodemschema's staan de eisen m.b.t. vakbekwaamheid in de BRL, met uitzondering van BRL 6000 en BRL 7000 waarbij deze eisen in de protocollen staan. In protocol 2018 staat ook een aantal opleidingseisen.
- De opleidingseisen in de bodemschema's zijn uniform qua opzet (de uitwerking per schema is wel maatwerk): voor de relevante functie(s) zijn opleidings- en ervaringsniveau aangegeven. Voor veldwerkers, mkb-ers en boormeester zijn deze eisen duidelijke geformuleerd. Voor de projectleiders zijn de eisen abstracter geformuleerd.
- De eisen aan onderhoud van kennis en ervaring zijn niet uniform/evenwichtig.
- De systeemvereisten zijn niet uniform.
- De eisen aan interne audits/auditor zijn niet uniform en vrij licht geformuleerd. Als je meer verantwoordelijkheid bij de gecertificeerde bedrijven wilt leggen zouden deze eisen verzaamd moeten worden.

Hierna volgt een discussie:

- De werkwijze in AS 6700, met een indeling in 'weten', 'inzien', 'toepassen' en 'integreren' wordt abstract gevonden. Men vraagt zich af hoe de CI hierop kan toetsen.
- Marjon Verhoeven constateert dat er gekozen is voor eenvoudig te toetsen eisen in de bodemschema's, maar dat niet wordt gecontroleerd of iemand het werk goed doet. Er zijn geen echte inhoudelijke kennis-eisen geformuleerd, zoals wel gedaan is in AS 6700. Ze vraagt zich af hoe wordt getoetst of aan de kenniseisen wordt voldaan. Gebeurt dit via een (praktijk)examen of in de

praktijk tijdens de audits?

- Ronny Huls: De initiële audit voor veldwerkers kan gezien worden als een praktijkexamen. Een theoretisch examen zou voor meer praktisch ingestelde mensen een drempel kunnen vormen.
- Rene Zijlstra: de onderhoudseisen zijn onevenwichtig. BRL 12000 (bronningen) heeft daar een goede oplossing voor: de projectleider moet 10 jaar werkzaam zijn in het vak. In de bodem-BRL's is nu het werkvolumen leidend, maar dat leidt in de praktijk tot problemen (bv. na een langere detachering). Herformulering in lijn met BRL 12000 is wenselijk.
- Ronny Huls: er zijn weinig studenten op de milieukunde-opleidingen. Het is wenselijk om afgestudeerden uit aanpalende 'hippe' opleidingen in te kunnen zetten, maar dan is een inwerk/opleidingstraject van 2 jaar te lang.
- Marjon Verhoeven adviseert daarvoor een alternatieve opleidingseis en toets op te nemen.

De uitkomsten van dit overleg en het overzicht van Thom Maas worden aan het programmabureau toegezonden, zodat deze uitkomsten betrokken kunnen worden bij het project 'harmonisatie opleidingseisen BRL 1000, 2000, 6000, 7000 en 7500'.

AndG

7. Rondvraag

Hier is geen gebruik van gemaakt.

8. Sluiting

Jos Theeuwen dankt iedereen voor de bijdrage en sluit de vergadering.

Vergaderdata 2018

maandag 12 maart 2018	9.30 – 12.30 uur	Utrecht, Vergadercentrum Vredenburg
maandag 18 juni 2018 (gewijzigde datum)	9.30 - 12.30 uur	Utrecht, RWS Croeselaan 15, Vergaderzaal 7.C89.
donderdag 20 september 2018 (jaarcongres)	9.30 – 16.00 uur	Congrescentrum 1931, Den Bosch
maandag 8 oktober 2018	9.30 – 12.30 uur	Utrecht, zaal pm
maandag 10 december 2018	9.30 – 12.30 uur	Utrecht, zaal pm

Jaarkalender Programmaraad Bodembeheer 2018

12-03-2018	<ul style="list-style-type: none"> • Aanvullingsbesluit bodem: inhoudelijke reactie vanuit Programmaraad Bodembeheer voorbereiden. • Harmonisatie opleidings- en ervaringseisen.
18-06-2018 (gewijzigde datum)	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek met IL&T over werking Essentiële Eisen en achtergronden voor keuzes in Meerjarenprogramma IL&T. • Verkenning BRL 15000 en toezicht.
8-10-2018	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarkalender Programmaraad 2019 + jaarprogramma SIKB 2019. • Advies Programmaraad n.a.v. Verkenning BRL 15000 en toezicht.
10-12-2018	<ul style="list-style-type: none"> • Relatie NEN-SIKB-documenten. • Innovaties: nieuwe stoffen, nieuwe onderzoekstechnieken, nieuwe bodemthema's. Rol SIKB daarbij en wenselijkheid van nieuwe SIKB-

	protocollen of handreikingen daarvoor.
--	--